

Pomník obětem komunismu

Jiřina Šiklová; Neviditelný pes (psáno pro Mosty), 27.5.2002

Nesmírně si vážím těch lidí, kteří se dokázali postavit komunistickému režimu v letech padesátých, v období, kterému se říká „stalinismus“, asi proto, abychom nemuseli přiznávat, že všechny ty popravy, mučení a střílení lidí „na útěku“ do týla či na hranicích, jsme dělali my, Češi a Slováci, tak rádi si říkající Slované s holubičí mírumilovnou povahou. Proto jsem byla ráda, že konečně byl Olbramem Zoubkem, Zdenkem Holzlzem a Janem Kerelem vytvořen důstojný pomník, který byl 22. května v 11.00 otevřen pod Petřínem. Po vysokých schodech, vlastně stupních namáhavě přijdete k plató, na kterém stojí za sebou sedm soch vytvořených Olbramem Zoubkem.

Ta první má zřetelné tvary člověka, druhá je již zmrzačena, třetí ještě více a následující sochy se zmenšují jakoby v mizící zástup a končí jakýmsi kovovým skeletem. Pro mne je symbolika jasná: z člověka udělali komunisté v lágrech mukla, který se již člověku nepodobal. Tito lidé – muklové let padesátých, zavření, mučení, pracující v uranových dolech v období tzv. diktatury proletariátu, byli vzorem statečnosti pro lidi je následující, kteří se také postavili proti komunistickému režimu a kterým jsme si zvykli říkat disidenti. Jejich postavení ve vězení bylo mnohem lepší. Pražské jaro 1968 částečně otevřelo archivy, a tak byla a jsou známá jména těch, kteří tehdy lidi mučili, třeba pod tzv. vedením sovětských poradců. Proto následovníci těchto vyšetřovatelů dostali strach a kriminály z let „normalizace“, tedy z období 1969–1989 byly mnohem „lepší“, mírnější, estébáci ztratili svoji odvahu být tak krutí, jako byli jejich předchůdci, z nichž někteří, třeba starý pan Grebeníček, dosud žijí. A protože lidé zapomínají a někteří mladí lidé chtějí opět volit komunistickou stranu často z důvodu protestu proti svým rodičům – pařavým konsumentům a rozkrádačům z řad nového „establišmentu“, byla jsem ráda, že pomník byl otevřen právě teď, před volbami, které jsou a budou rozhodující.

Bohužel, zase nová velká Strana to celé nechutně zkompromitovala a zideologizovala. To, že starosta Prahy 1, Jan Burgermeister k odhalení pomníku nechtěl pozvat ty politiky, kteří byli kdysi v KSC, bych snad ještě chápala. To, že nepozval ani disidenty, kteří seděli celá léta ve vězení, v letech 70. a 80. – jako byl Rudolf Battěk, Petr Uhl, Petruška Šusterová, Jan Frolík, Jan Šimsa, Václav Trojan, Jan Ruml, ... a další, považuji za nehoráznost. Dokonce ani prezident Václav Havel nebyl pozván na odhalení pomníku, asi proto, že není členem ODS. Jeden titulek v novinách to vystihl následovně „Petřínský pomník patří jenom ‘prověřeným’!“

Václav Havel si pomník prohlédl den před tím, v doprovodu svého přítele a hlavního tvůrce Olbrama Zoubka, a přijal zástupce Konfederace politických vězňů na Hradě a poslal k pomníku pouze věnec. Hlava státu se nezve den před zahájením akce! Většina disidentů, nikým nepozvaná, odhalení pomníku proto ignorovala, nebo se dívala z dálky, z patřičné vzdálenosti. Starosta Burgermeister, který za disidenty považuje jenom ty lidi, co dneska volí ODS, to sice pak trapně vysvětloval, že se domníval, že pozvánka prezidentovi již byla odeslána, ale „zapomněl“ pozvat i předsedu PEN klubu, Jiřího Stránského, který strávil v uranových dolech celé své mládí.

A tak se nakonec na toto setkání – aby to nebylo ještě trapnější a třeba nebyl vypískám těmi, kdo stáli jen na chodníku, nedostavil ani Václav Klaus, kterému se chtěl pan Burgermeister především zalíbit. Věnec snad Václav Klaus také poslal. Nevím, odešla jsem spolu s ostatními ještě před začátkem, aby mne snad někdo nepovažoval za sympatizantku takového postupu.

Skupina disidentů z období „normalizace“ v čele s Rudolfem Battěkem, Svatoplukem Karáskem, Janem Urbanem, Václavem Trojanem, Janem Rumlem a dalšími ale přece chtěla vyjádřit svoji sounáležitost, a tak se tito lidé dostali k pomníku o čtvrt hodinu dříve a každý z nich přinesl jednu dlouhou růži. Také nepozvaný předseda Senátu, Petr Pithart mně předal překrásnou kyticí se stuhami, s prosbou, abych ji za něho a místo něho položila jako výraz úcty k nejvyššímu stupni pomníku. S Rudolfem Battěkem a dalšími bývalými disidenty jsme přes „zákaz vstupu“ a okřikování organizátorů vystoupili ještě před začátkem po těch širokých stupních, až k pomníku a květiny jsme tam všichni položili. Oficiální ceremoniál ale již bývalí disidenti sledovali zpovzdálí. Nebyli pozváni, nebyli „prověřeni“, přestože se určitě také a významně podíleli na odstranění komunistického režimu. Dokonce, za krátkou chvíli i tyto květiny organizátoři přenesli, odsunuli tak, aby nebylo možné číst nápisy na těchto stuhách a aby to nepoutalo pozornost. Jak typické a smutné!

Bylo mně to líto. Ne kvůli blamáži ODS ani pana Burgermeistera, ale kvůli těm statečným starým lidem, kteří tam na slunci seděli a kteří by si zasloužili lepší a nikoliv stranicky zneužitou připomínku svého utrpení a smrti svých kolegů – muklů a pětépáků